Regio Noordoost Brabant
RES Regionale Energie Strategie

Brief	
Van:	Klankbordgroep RES NOB
Aan:	Stuurgroep RES NOB
Datum:	3 maart 2021
Onderwerp:	Reactie op de RES 1.0

Aanleiding
Op 28 januari jl. heeft een aantal leden van de klankbordgroep een informeel gesprek gevoerd met een aantal leden van de stuurgroep. Daaruit hebben we kunnen opmaken dat we allemaal werken aan een gemeenschappelijk doel. Dat verbindt ons. Vanuit die verbinding op het gezamenlijk belang ontstond binnen de klankbordgroep de wens om te komen tot een gezamenlijke reactie op de RES 1.0, om daarmee het gesprek met de stuurgroep op constructieve wijze voort te zetten.

Hierbij ontvangt u de gemeenschappelijke reactie van de klankbordgroep op de RES 1.0. die in maart in alle gemeenteraden ter besluitvorming zal worden aangeboden. Wij vragen u om deze brief met uw raden te delen, zodat zij kennis kunnen nemen van de inbreng van de klankbordgroep. Naast deze gemeenschappelijke brief kunnen leden van de klankbordgroep afzonderlijk nog aanvullende inhoudelijke reacties sturen. We lichten hieronder eerst onze zorgen toe over de RES 1.0 en doen daarna graag een handreiking aan de stuurgroep voor het vervolg van de samenwerking binnen de RES NOB.

Zorgen over de RES 1.0
De voornaamste zorg van de klankbordgroep is dat de gemeentelijke autonomie voorop blijft staan ten koste van de regionale afweging. De handreiking ‘overwegingskader grootschalige opwek’ is een mooi instrument mits het minder vrijblijvend wordt ingezet. We pleiten ervoor dat het programmateam een advies uitbrengt aan de gemeente en dat de gemeente alleen gemotiveerd kan afwijken van dat advies. Om een transparant besluitvormingsproces te waarborgen pleiten we er ook voor dat het advies en de motivering openbaar beschikbaar komen. We begrijpen dat de besluitvorming lokaal moet plaatsvinden in de gemeenteraden. Tegelijkertijd moeten we ons realiseren dat een regionale afweging noodzakelijk is om suboptimale oplossingen te voorkomen, doordat we ons door gemeentegrenzen hebben laten beperken. We zien dat andere RES regio’s daar andere uitgangspunten in gekozen hebben. Zo heeft de RES West-Brabant, in tegenstelling tot de RES NOB, bijvoorbeeld wel gekozen voor een sterkere regionale regierol in de uitvoering van de RES.

De klankbordgroep ziet de volgende concrete risico’s ten aanzien van de in de RES 1.0. geformuleerde doelen (en daarmee de doelen uit het Klimaatakkoord), wanneer een transparant en regionaal afwegingskader ontbreekt:
- grootschalige opwek van zon en wind wordt mogelijk niet op de daarvoor meest geschikte plaatsen in de regio gerealiseerd;
- zorgvuldig ruimtegebruik en toepassing van de zonneladder zijn niet geborgd, wat mogelijk leidt tot onnodige aantasting van natuur en landschap;
- kansen voor agrarische structuurversterking en het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving worden mogelijk gemist;
- bij het voorleggen van plannen aan de gemeenteraad dreigt het NIMBY effect. Immers, als de reactie komt ‘Waarom moet het bij ons?’, ontbreekt zonder dat regionale afwegingskader de inhoudelijke onderbouwing. Als we wel komen tot een regionaal

afwegingskader, met draagvlak van inwoners en andere belanghebbenden, ziet men zich gesterkt in de procesgang naar gemeenteraad.
- De input van jongeren in de regio wordt onvoldoende meegenomen in de keuze voor bepaalde oplossingen. Hoewel jongeren zich niet perse op de regio richten, wil een groot deel van hen wel betrokken worden bij plannen rondom duurzame energie. Of dat gaat om plannen voor Nederland of in hun woonplaats maakt daarbij niet uit.

Een regionaal afwegingskader kan raden helpen om tot een zorgvuldige afweging te komen met een regionale bril. We hebben de stuurgroep eerder geadviseerd over dit punt. We zouden graag in gesprek met de stuurgroep de procesafspraken verder uitwerken tot een werkbaar proces met toegevoegde waarde.

Rol van de klankbordgroep
In de klankbordgroep hebben we onszelf de vraag gesteld hoe we vanuit onze positie kunnen bijdragen aan het oplossen van geconstateerde zorgen en risico's ten aanzien van de RES 1.0. Daarnaast hebben we geïnventariseerd welke rol de klankbordgroep zou kunnen innemen in het vervolg van het RES-proces, in aanloop naar de RES 2.0. Hierover willen we graag van gedachten wisselen met de stuurgroep.

Als klankbordgroep zijn we van mening dat we van grote toegevoegde waarde kunnen zijn binnen het RES-proces; door onze wortels in de Brabantse samenleving, de grote en diverse achterban[1], onze expertise en uitvoeringskracht etc. Om die reden vinden we het jammer dat het betrekken van de klankbordgroep in een vroegtijdig stadium als een bedreiging gezien kan worden door gemeenten (RES 1.0 pag. 32), want vanuit onze positief kritische houding denken we graag constructief mee in de RES. Graag benadrukken wij dat de klankbordgroep wat ons betreft juist een efficiënte manier is om de (strategisch) inbreng van stakeholders te ontvangen, onze achterban actief te betrekken, draagvlak te creëren en tijdwinst in het proces te behalen. Juist als er weerstand vanuit de lokale bevolking wordt verwacht, kan het voor een gemeentebestuur waardevol zijn om de inzichten vanuit de klankbordgroep te kennen en vanuit de inbreng van verschillende stakeholders een goede afweging, en daarmee een zorgvuldig besluit, te kunnen nemen.

De klankbordgroep ziet het als haar taak om signalen vanuit hun achterban actief op te halen en te delen in de klankbordgroep en met de stuurgroep. Daarnaast kunnen de leden ondersteunen bij het informeren vanuit de RES-organisatie naar de achterban, en helpen bij het creëren van draagvlak voor de energietransitie in hun achterban. Daar kan een wethouder in relatie tot de gemeenteraad ook voordeel van hebben. Ook zet de klankbordgroep zich graag in voor gezamenlijke lobbyactiviteiten, bijvoorbeeld richting het Rijk of NP RES. Daarnaast blijft de klankbordgroep uiteraard beschikbaar voor het inhoudelijk beoordelen van documenten en het signaleren van verbeterkansen vanuit de eigen expertise. Hierbij is het wel nodig dat de klankbordgroep in de gelegenheid gesteld wordt om advies uit te brengen, ook als het spannend wordt gevonden door gemeenten. De klankbordgroep hecht groot belang aan transparantie van het proces om inwoners, ondernemers en bedrijven in onze regio goed te kunnen betrekken bij het proces. Het is onze stellige overtuiging dat wanneer we een open en transparant proces aangaan met de omgeving, de kans op realisatie van de doelen groter is.

[1] In de klankbordgroep zitten vertegenwoordigers vanuit verschillende organisaties, waaronder jongeren, agrarische ondernemers, bedrijfsleven, woningbouwcoöperaties, energiecoöperaties, omgevingsdienst en natuur- en milieuorganisaties.

Tot slot

We hebben als klankbordgroep alle begrip voor de positie van lokale bestuurders en erkennen de gemeentelijke belangen die spelen. Toch vinden wij het van belang om als klankbordgroep middels deze brief nogmaals onze zorg ten aanzien van de vrijblijvendheid van het overwegingskader en de rol van de klankbordgroep met u te delen. Dit doen we vanuit onze betrokkenheid en omdat we ons medeverantwoordelijk voelen voor het slagen van de RES-opgave. We willen ons graag inzetten voor deze samenwerking, richting gemeenteraden, de inwoners en andere betrokkenen in de regio.

Graag blijft de klankbordgroep met de stuurgroep in gesprek. Wij zien de uitdagingen die deze opgave met zich meebrengt en denken graag actief mee over hoe wij gezamenlijk de ambities uit de RES 1.0 kunnen realiseren. We gaan samen op weg naar de RES 2.0, waarbij we mogelijkheden zien om de toegevoegde waarde van de klankbordgroep te vergroten.